

Madame 2005

ANDĚLSKÉ EMOCE

“Madame” April 2005, Prague

v dábelských houslích Alexandra Schonerta aneb jak našel Paganini ze Sibiře v Česku nový domov pro své umění

Madame, duben 2005

Ze světa se vrací Alexander Shonert ověnčen úspěchy. Hudba je pro něho něco jako osvícení srdce. Umí fantasticky improvizovat, hraje, co cítí, a dojaté publikum mu věří, že nelže.

Jeho děd utekl před Hitlerem z Rakouska do Ruska Gulag přežil.. Otec a matka – oba hudební virtuosoové, se usadili v Irkutsku. Zde se před dvaatřiceti lety narodil Alexander. Svě první housle dostal Alexander Shonert v pěti letech. “Byl jsem jiný než ostatní děti a vadilo mi to. Měl jsem sice kamarády, ale kolektiv mě příliš nebral. Nikdy jsem se nerval ani neprosazoval.” Málokteré dítě byva již v dětství tak vyhraněné, jako byl Alexander. Miloval housle, k nimž později přibylo divadlo, poezie,

fotografování a typicky klukovský zájem o filatelii a numismatiku. Jeho nepřehlédnutelný hudební talent se snoubil s jemností, citlivostí a empatií – vlastnostmi napovídajícími o výrazné osobnosti budoucího umělce. Už jako dítě vyhrával jednu hudební soutěž za druhou. Byl přijat do prestižní třídy Zachara Brona (pozn. red.: má pověst jednoho z nejlepších světových profesorů houslové hry, aspiruje na zápis do Guinnessovy knihy rekordů jako pedagog, jehož rukama prošel největší počet laureátů světových soutěží), který je reprezentantem školy Davida Oistracha. Po emigraci profesora Brona do SRN se sedmnáctiletý Alexander dostává pod křídla profesora Alexeje Gvozděva. Ve třetím ročníku vysoké školy profesor svého výjimečného žáka jmenuje svým asistentem. Student studuje a vyučuje zároveň. Po aspirantuře se stává nejmladším šéfem smyčcového oddělení konzervatoře. Do jeho třídy se hlásí žáci z tříd jiných profesorů. Začíná jezdit do světa, odkud se vrací ověnčen úspěchy. Jak to mohlo skončit? Následovaly pomluvy, závid a samozřejmě žádný finanční postup. Ani v Rusku se rychlá kariéra a úspěch neodpouští. Po manželově smrti pochovává Alexandrova matka Natálie také své rodiče. Zůstávají se Sašou ve smutku a nelehkých podmínkách sami. Ty nejdůležitější vazby na rodnou zem se náhle ztratily a svět je po pádu totalitních režimů náhle tak lákavě otevřen Natálie se rozhodla řešit situaci radikálně. Prodávají všechno, co mají, včetně bytu a svůj osud sázejí na jednu kartu – rozhodnou se usadit v Praze, kterou si Natálie zamilovala při své dávné návštěvě. Píše se rok 1999, osudové rozhodnutí se stává skutkem. Začátky jsou těžké. Matka i syn se protloukají jako učitelé hudby – Natálie dává hodiny klavíru, Saša učí hru na housle a oba příležitostně koncertují. Krok po kroku se Shonertovi zviditelňují a dostávají do povědomí veřejnosti. V roce 2001 získává Alexander dvě prestižní ceny – Evropskou cenu Gustava Mahlera (kterou se honosí osobnosti jako Miloš Forman, Luciano Pavarotti, Gina Lollobrigida apod.) a Světovou cenu Antonína Dvořáka. Na vernisáži fotografa, hudebníka a spisovatele Pepy Fouskaje mezi posluchači také ministr kultury Pavel Dostál, který okamžitě rozpozná virtuozitu neznámého houslisty. Díky uvedeným světovým oceněním a živému zážitku získávají Shonertovi bez problémů povolení k trvalému pobytu v Čechách “Hudba je něco jako osvícení srdce,” říká a ti, kteří ho zažili hrát, mu věří. Proč by si ho

jinak zvali na své vernisáže největší výtvarní umělci? Díky srdci umí totiž Alexander fantasticky improvizovat, houslemi vyjadřuje svůj pocit z obrazů. Stoupne si před obraz, hraje, co cítí, a dojatý tvůrce i publikum vědí, že nelže. V roce 2003 mezi vysoká mezinárodní ocenění Alexandrovi přibývá Zlatá Chanukia ze světového židovského kongresu v Berlíně. Koncertoval téměř ve všech zemích Evropy, složil hudbu k několika dokumentárním filmům, interpretačně i autorsky se podílel na přípravě několika cedéček (s pěvkyní Kateřinou Tlustou, klavírníčkou Markétou Procházkovou, kontraaltistkou Věrou Nerušilovou, komorním orchestrem Virtuosi Pragenses, Sukovým komorním orchestrem atd.) a momentálně dokončuje své první profilové album.

Čemu vděčíte za svůj strmý start?

Strmý? Díky za váš názor. Když se podívám za sebe, vidím čáru spíš vlněnou, naštěstí stoupající, ale kolmici, to ne. Ale za všechno vděčím houslím.

Jaký přístup jste měl k houslím jako dítě? Objevil jste jejich kouzlo sám, nebo vás k němu přiměla "pevná rodičovská ruka"?

Ještě teď si umím vybavit, jak jako malý kluk ležím na zemi a nade mnou se tyčí dlouhý člověk se zpívajícím nástrojem v rukou. Byl to můj bratranec, který hrál na housle. Chytlo mě to samo, žádný rodičovský tlak nebyl zapotřebí. Těžko se to popisuje. Nejsilnější věci v životě jsou nepojmenovatelné.

Můžete popsat svůj hudební styl?

Těžko to říct jednoznačně, protože já se můžu pohybovat v různých stylech, od klasiky po jazz nebo folk. Nemám problém se žádným hudebním žánrem. Ale kdybych měl charakterizovat svůj hudební styl, řekl bych, že mým stylem je POHYB. To, čím se vyjadřuji nejlépe, je improvizace. Můj dialog se skutečností a sny.

Je pro vás důležitá móda? Nejen co se týče osobního image, myslím i módnost – střídání stylů a interpretačních technik v umění.

Móda rozhodně není smyslem mého života. Ale myslím si, že vnější obal člověka by neměl protřečít obsahu. Co se týče hudby, nemám nic proti módním výbojům, pokud přináší kvalitu.

Pro které publikum koncertujete nejčastěji?

Většinu mého publika tvoří asi nejvíc lidé střední a starší střední generace. To je ale pouze vizuální vjem. Cítím, že hrají pro lidi, kteří nezapomínají srdce za dveřmi. Do hraní dávám hodně energie, a tak bývám po koncertu hodně vyčerpaný. I když hrají vlastní improvizace, což vyžaduje maximální soustředění, je to obrovské vypětí. Snažím se všechny své city předat publiku. Vždycky jsem šťastný, když funguje zpětná vazba, když vidím, že ti lidé to cítí stejně.

Sám si také komponujete? Nebo máte svého dvorního skladatele?

Někdy komponuji, ale není to mým cílem. Mezi skladatele, kteří pro mě komponují, patří třeba Vjačeslav Gročovskij.

Často býváte srovnáván s božským Paganinim. Jaký je to pocit?

Nejde ani tak o to, s kým jsem srovnáván, ale spíš KÝM. Lidmi, kteří Paganiniho nikdy v životě neslyšeli hrát. A to jsme všichni! Je to takové "přítakání očima". Paganini byl dlouhý, hubený, tmavý a uhrán čivý. Já jsem dlouhý, hubený, tmavý... Tu uhrančivost mi přidá fantazie a hudba.

Přívlastek "nový Paganini" – vadí vám to, nebo lichotí?

Paganini je největší houslista historie. Mělo by mi to lichotit. S božským Mistrem ale soupeřit nelze. Cítím se pozemský až hanba.

Stiháte také jiné koníčky mimo hudby?

Rád fotografuji, obzvlášť černobílou fotografii. Zdá se mi, že má více poezie a silnější výpověď než barevná.

Když jste ve svých 27 letech přijel do Cech, co bylo pro vás nejtěžší?

Žít. Učil jsem se česky, snažil se rychle asimilovat a získat práci. V Rusku vždycky víte, jaký vztah má k vám ten který člověk, tam jsou lidé mnohem upřímnější. V Cechách jsou lidé zdvořilí, často však lze jen těžko rozeznat, zdali je v té zdvořilosti také upřímnost. Není to jenom české specifikum, ale evropské vůbec.

A co je nejtěžší pro 32letého Alexandra dnes?

Žít bez netrpělivosti. Pochopit beze zbytku, kde žiji. A přijmout to.

Co se vám na Češích nejvíc líbí?

Klid a rozvaha v jednání. A to, že si umějí užívat život.

A nelíbí?

Klid a rozvaha v jednání.

Jaké vlastnosti by měli mít vaši přátelé?

Stačí přátelská láska, od té se odvíjí všechno. Mám sklony k depresím, tak mám rád kolem sebe inteligentní a veselé lidi. Veselý primitiv by mě asi moc ne bavil (smích)...

Kdybyste pořádal obrovskou party, kdo by mezi vašimi hosty neměl chybět?

Všichni mí přátelé a přátelé mých přátel.

A co se týče českých celebrit?

Měl jsem tu čest a radost zahrát si s Jiřím Stivínem – byl to souboj flétny a houslí; velmi si cením vystoupení s Radovanem Lukavským. Nesměl by tam chybět Václav Hudeček s manželkou Evou, kterých si nesmírně vážím, Marta Kubišová, Ida Kellarová, Květa Fialová, kytarista Štěpán Rak, jenž mě inspiroval k napsání vlastní skladby...

Jaká je vaše představa štěstí?

Vědět, proč jsem na světě. A pak si to užívat.

I teď, když žijete v Praze již pátý rok, ji vnímáte tak poeticky jako v začátcích?

Praha je magické město. Chodím po ní už pět let a pět let ji hltám všemi smysly. Zamiloval jsem si ji už při prvním setkání. A takhle to zůstane. Představuje pro mě nejinspirativnější místo na světě. Myslím, že za těch pět let jsem tu po umělecké stránce hodně vyrostl.

A co pro vás dnes, s odstupem času, znamená Rusko?

Rusko a rodina – to jsou kořeny. Rusko jde všude se mnou, protože je tu se mnou moje máma. Moje maminka, její klavír a její nezaměnitelný přízvuk. Tím přízvukem je můj rodný jazyk přítomný v jazyce, jímž mluvíme tady.

Co cítíte, když hraje?

Že žiju.

BEATA JIREŠOVÁ

CO A KDE HRAJE ALEXANDER SHONERT

Ve svém repertoáru má Alexander Shonert skladby Johanna Sebastiana Bacha, Ludwiga van Beethovena, Ernesta Blocha, Johannes Brahmsa, Pjotra Iljiče Čajkovského, Grigorase Dinika, Antonína Dvořáka, Césara Francka, Arama Chačaturjana, Ferdinanda Lauba, Wolfganga Amadea Mozarta, Niccola Paganiniho, Sergeje Rachmaninova, Pabla de Sarasateho, Josefa Suka, Dmitrije Šostakoviče ad. Exkluzivně koncertuje např. v Galerii Jakubská na Starém Městě pražském a připravuje Magické večery – svá setkání s různými hosty v Zimní zahradě hotelu Green Garden na Vinohradech